

ts-II iskele yapısı tasarımı

2024-2025 yazokulu

1. PROJE ALANI ve KONUSU

İstanbul Boğazı, Karadeniz ile Marmara'yı bağlayan bir su yolu olmanın ötesinde sahip olduğu tarihi ve kültürel değeri ve kendine özgü silueti ile bir kent simgesi değerindedir. Bu su yoluna ilave olarak onu zenginleştiren bir unsur olan Haliç dikkate alındığında, boğazda yer alan her bir semt, kentin iki yakasında yaşayan insanlar için tüm semtleri birbirine bağlayan bir ulaşım aracı olarak kullanılan vapur iskelelerine de ev sahipliği yapar.

İBB tarihi vapur iskelelerinin kullanıcı kapasiteleri, İstanbul'un büyüyen ve genişleyen metropol yaşantısı içerisinde bu iskele yapılarının yerine, günümüz şartlarına uygun, gerek mimari ve estetik açıdan, gerek bulundukları aksın tarihi kimliği ile bütünleşen, modern iskele yapıları önerilmesi düşünülmektedir.

Bu bağlamda, 2024-2025 Yazokulu Dönemi içerisinde yürütülecek olan MIM102 Tasarım Stüdyosu II dersin proje konusu olarak; Haliç kıyısında yeralan **Fener, Balat, Hasköy, Sötlüce gibi tarihi vapur iskele yapılarının dönüştürülmesi** seçilmiştir. Bu alanlar üzerinde tasarım yaparken, mevcut İBB Vapur İskeleleri'nin yerine yeni ve modern yapılar dizayn edilecektir. Bu alanlarda yapılacak yeni iskele tasarım önerilerinin; meydanla bütünleşik ve kıyıyı kesintiye uğratmayan bir odak noktası niteliğinde olması beklenmektedir.

ts-II iskele yapısı tasarımı

2024-2025 yazokulu

Fener Vapur İskelesi

Hasköy Vapur İskelesi

Balat Vapur İskelesi

Sütlüce Vapur İskelesi

ts-II iskele yapısı tasarımı

2024-2025 yazokulu

2. DERSİN İÇERİĞİ

Dersin içeriği, **suya temas eden bir kamusal mekân arayışı** ile Haliç kıyılarında noktasal olarak seçilen alanlarda; **kıyı ile kenti bir araya getiren, tarihi ve kültürel değerleri önemseyen, yalnızca bir geçiş değil bir durak noktası olabilen** bir iskele yapısı tasarımı yapılmasıdır.

Bu bağlamda; mimari fikir kapsamında form, işlev ve mekân ilişkisi tasarlamak, yapı ve strüktürel sistem farkındalığını geliştirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, arazi ve çevre verilerini kullanmak (doğa ile tasarım, topografyayı tasarımda kullanmak, güneş/rüzgâr ve diğer iklimsel faktörler), sosyal faktörlerle mekânsal ihtiyaçların ilişkisini algılamak ve tasarımın kavramsal arka planını her aşamada etkin biçimde düşünmek amaçlanmaktadır. Tüm tasarım stüdyolarında, bütünsel yaklaşım çerçevesinde, yukarıda bahsedilen faktörlerden bazıları daha çok önemsenmektedir. Tasarım Stüdyosu II 'de ise mimari süreci anlama ve tasarım yöntem ve tekniklerini geliştirmek öncelikli faktörlerdendir.

3. DERSİN AMACI

Mimari proje üretmede süreçler, yaklaşımlar, metodlar'ın yetkinlik seviyesinde ele alındığı; bina bilgisi içeriklerinin irdelendiği; fonksiyon-biçim-form ve konteks/bağlam ilişkileri hakkında anlama seviyesinde becerilerin kazandırıldığı; estetik farkındalık kazanımlarının sağlandığı bir atölyedir. Karmaşık olmayan bir yapı çözümü ile kentsel ve peyzaj yakın çevre problemleri üzerinde de durulur. Amaç, yapılacak iskele tasarımı ile **Haliç kıyılarında, hem ulaşım potansiyeli hem de tarihi değeri açısından önemli bir yere olan Fener, Balat, Hasköy, Söğütözü gibi vapur iskele yapılarının kentin kullanıcı gereksinimlerine, çevresel verilere ve yere özgü tasarım ilkelerine uygun bir biçimde yeniden düşünülmesi**'dir. Bu bağlamda seçili alanlarda yer alan tarihi vapur iskeleleri ile yan yana bulunan park, yeşil alan veya rekreasyon alanları ile mevcut tarihi değer taşıyan binaları da gözönünde bulundurarak hem bir ulaşım noktası hem de bir kamusal odak haline getirilmek üzere yeniden tasarlanmasıdır.

Atölye, öğrencileri yer okuma/anlama/analiz etme becerilerinde farkındalık seviyesinden anlama seviyesine; mimari anlatım dili bilgi ve becerilerinde / plan, kesit, cephe, perspektif çizimlerinin çeşitli ölçeklerde sunum ve çeşitli tekniklerde ifade etme becerilerinde yetkinlik seviyesine ulaştırmayı hedefler.

İhtiyaç Programı;

Yapılacak olan iskele tasarımı için **ihtiyaç programı/gereklilikler** şu şekildedir:

- **Bekleme Salonu:**Bekleme alanı içerisinde planlanan sirkülasyon kurgusu önemlidir. Turnike girişleri, ayakta bekleyen yolcu alanı, oturma alanları, vapura biniş kapıları ile ıslak hacimler, ATM'ler, büfe, kitap/gazete satış alanlarının işlevsel ilişkileri iyi kurgulanmalıdır.
- **Turnikeler (Bekleme / Yol Tarafı):**Bekleme salonunun %15-%20'si kadar alana sahip olabilir.

ts-II iskele yapısı tasarımı

2024-2025 yazokulu

- **Yönetim Ofisi Birimi:** İskele Sorumlusu idari personel ve 2 yardımcı personel için vardiya usulü çalışmayı mümkün kılacak şekilde düşünülmelidir.
- **Büfe ve Kitap/Gazete vb. Satış Birimi:** Satış bankosu, servis tezgah ve ekipman ihtiyacına uygun alanlar, depolama alanı düşünülmelidir.
- **Islak Hacimler (WC):** Bekleme alanı ve yönetim kısmı için ortak olarak düşünülebilir.
- **Servis Birimleri:** Temizlik Odası ve Teknik Odalar, Ekipman Deposu
- **Deniz Tarafı (Rıhtım):** Açık alanları ile birlikte düşünülmelidir. Giriş, çıkış denetimi ve sirkülasyon kurgusu önemlidir. Gerekli güvenlik önlemleri düşünülmüş olarak tasarlanmalıdır.
- **Ek Kamusal İşlev:** Verilen gerekliliklere ek olarak her öğrencinin kendi konseptine uygun bir işlev önerisini ihtiyaç programına dahil etmesi beklenmektedir. Önerilen ek kamusal işlevin, yapılan çevre analizlerinin bir sentezi olarak, alanın ve kullanıcısının ihtiyaçlarına cevap vermesi beklenmektedir. Ayrıca bu ek işlevin, projenin konseptini ortaya koyması ve yapılan tasarımı bir kıyı odağı haline getirmesi beklenmektedir. Ek işlevin belirlenmesinde, çevrenin turistik ve tarihi değeri yanısıra, özellikle üniversite yapılarının yoğunluğu gözönünde tutulabilir.

Öncelikli hedefler;

- Mevcut bağlamı anlamak ve katkıda bulunmak
- Kentsel silueti korumaya yönelik olarak önlemler almak
- Verilen kavram ve konu çerçevesinde mimari tasarım yaklaşımları geliştirmek
- Kentsel organizasyon ağını ve işlev ilişkisini mimari tasarım ilkeleri ile destekleyerek geliştirmek
- Mimari anlatım dili bilgi ve becerilerini stüdyonun her aşamasında yeterli bir yetkinlik düzeyinde aktarmak
- Çevresel, fiziksel ve sosyo-kültürel açıdan sürdürülebilirlik farkındalığı yüksek çalışmalar geliştirmek
- Malzeme konusunda farkındalıklar geliştirmek
- Çalışma maketi kavramını özümsemek, iki boyutlu çizim ve üç boyutlu tasarım yaklaşımlarını bir arada yürütmek

Proje zorunlulukları;

- Mevcut çevreyi fiziksel, sosyal, görsel, tarihi ve coğrafi açıdan anlamak ve diagramlar, şemalar, kısa filmler, kolajlar ve storyboard'larla betimleyerek anlatmak
- Verilen konuya uygun ihtiyaç programını oluşturmak
- Verilen alan ve yakın çevresinin vaziyet planını, arazi kesitini ve sokak ve siluetlerini oluşturmak ve alınan yerleşim kararlarını ilgili çizimler üzerinden ifade etmek
- Konsept anlatımı ve kavram kullanımını alternatif ifade tekniklerine (eskiz, fotoğraf, video, storyboard, şema, kavram bulutu, pictogram, kısa film vb.) başvurarak hazırlamak ve bu ifade tekniklerini konuyu anlama, analiz, tasarıma başlama ve fikir geliştirme aşamalarının her birinde kullanmak
- Öneri tasarımın yakın çevre ile olan ilişkilerini "kentsel ve mekânsal kavramlar" ile açıklamak

ts-II iskele yapısı tasarımı

2024-2025 yazokulu

- Kütle kompozisyonu kararlarında “biçimsel organizasyonlar”ı kullanmak
- İç-diş mekan, özel-yarı özel, genel alan, mahremiyet-kamusalılık, mekânsal boşluk, yönelim, manzara, ışık-güneş-su konularının kütle tasarımlarına referans olması
- Kütlelerde yer alan işlevlerin organizasyonunu (yatay ve dikeyde) nedenleri ve gereklilikleri ile birlikte düşünerek tasarıma yansıtmak
- Mimari anlatım kurallarına uygun olarak teknik çizimleri yapmak
- Ölçek ve malzeme kullanımına uygun maket çalışmalarını aşama aşama geliştirmek

4. DERSİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dersin değerlendirmesi, tüm sürece bağlı olup, dönem içi ve dönem sonu değerlendirmelerinin bir bütünüdür. Dönem sonu notu, dönemin tüm haftalarının ve yapılan ara jüriler ve final jüri değerlendirmelerinin bir parçası olduğundan bu derste bütünleme sınavı geçerli değildir.

Ara jüriler ve final jürilerinde değerlendirme notları, MIM102 kodlu Tasarım Stüdyosu II'nin yürütücüleri ve konuk jüri üyelerinin verdikleri notların ortalamaları alınarak belirlenecektir.

Öğrencilerin dönem içi notları, son notun %40'ını (%10 Eskiz Sınavı-%30 I. Ara Jüri) oluşturacaktır. Dersin yürütücüleri, öğrencilerin derse katılımlarını ve dönem içi ve ara jüri performanslarını göz önüne alarak %10 oranında kanaat notu belirleyecektir. Dönem içi jüri notlaması (+) veya (-) şeklinde yapılacak ve öğrencinin güncel performans seviyesini yansıtacaktır. Dönem sonu final jürisi ise son notun %50'sini oluşturacaktır. Tüm stüdyo çalışmaları, ödevler, grup çalışmaları, stüdyo katılımı ve performansı son notu etkileyecektir.

5. TESLİM KRİTERLERİ

Tüm öğrenciler dönem içinde yaptıkları çalışmalarını ve posterlerini tek bir pdf dosya şeklinde teslim etmekle yükümlüdür. Öğrenciler, stüdyo kritikleri ve dönem içi haftalık çalışmaları/ara jüri / dönem sonu jürisi için hazırlayacakları tüm eskiz ve takdimleri el çizimi ile yapmak zorundadır. Yıl içinde yapılan bütün üretimlerini, aşamalarını da gösterir bir biçimde yıl sonu jürisinde yanlarında bulunduracaklardır. Poster, maket ve istenilenler listesinde yer alan teslim şartlarını yerine getirmeyen öğrenciler son jüriye alınmayacaktır.

Derse Katılım ve Kurallar:

Derse katılım, teslim edilen ve tartışılan çalışmalar üzerinden değerlendirilecek olup, sadece atölyede fiziken bulunmak derse katılım için yeterli sayılmayacaktır. Ders içi çalışmalarını göstermeyen öğrenci “derse katılmamış” hükmündedir.

Derse katılım oranının %80'den az olması halinde öğrencinin dersi, DZ harf notu ile sonuçlandırılır ve öğrenci dönem sonu sınavına giremez. %80 devam zorunluluğu ile öğrencinin devamsızlık hakkı 3 ders saatine (18 ders saatine) tekabül etmektedir.

ts-II iskele yapısı tasarımı

2024-2025 yazokulu

Mazeretli devamsızlık hakkı %20 oranında olup 3 ders saatine (18 ders saatine) eş değerdir. Ancak mazeretli olduğuna dair rapor getirilmeli ve en fazla 5 gün içinde teslim edilmelidir.

Bu nedenle derslere katılıp atölye içerisinde düzenli bir biçimde çalışmak, haftalık ödevleri zamanında yapmak ve dersin öğretim elemanlarından düzenli bir biçimde kritik almak büyük önem taşımaktadır.

Final Tesliminde İstenilenler:

Dönem sonunda öğrencilerden;

- Çevre Analizleri Paftası

Konsept Paftası-Düşünce eskizleri, kolajlar, kavram şemaları, storyboardlar, diagramlar, tasarım kararları, malzeme seçimleri, sistem kurgusu.

- Genel Yerleşme Kararları

Yol örüntüsü ve hiyerarşisi, binaların dağılımları ve konumları, kamusal alanların konumları, yerleşmenin sınır eşikleri ve komşu arsalar ile ilişkileri vb. temel yerleşme kararlarını ifade edecek şekilde çizilecek (1/500 veya 1/200 ölçek);

-Vaziyet planı,

-En az 1 adet arazi kesiti,

- Hem kıydan hem de yoldan olmak üzere 2 adet siluet.

- Ön Tasarım

2 boyutlu veya 3 boyutlu eskizler, çizimler, maketler üzerinden geliştirilen öneriler, karar alma ve fikir geliştirme sürecine ilişkin veriler

- Mimari Proje Çizimleri

-1/100 ölçekli tüm kat planları,

-En az bir adet kesit,

-Tüm görünüşler,

-İç ve dış mekân perspektifleri.

- Maketler

-Çalışma Maketleri (Dönem boyunca yapılan tüm maketler)

-Son Yerleşim Maketi, çevresi ile birlikte (1/100 ya da 1/200 ölçek)

-Yapı Maketi (1/100 ölçek)

ts-II iskele yapısı tasarımı

2024-2025 yazokulu

6. ÇALIŞMA TAKVİMİ

1. HAFTA	14.07.2025	Tanışma ve Proje konusunun aktarımı, proje yerinin grup olarak gezilmesi, yerinde çevre koşullarının ve özelliklerinin incelenmesi, “YER” okuma çalışmalarına ve nihai projeye yönelik yöntem ve beklentilerin iletilmesi.
	17.07.2025	
2. HAFTA	21.07.2025	Proje alanının tamamına dair değerlendirmelerin sunulması.Fonksiyona ilişkin örneklerin incelenmesi. Literatür incelemesi ile 3 projenin plan, kesit ve cephe özellikleri ve çevreyle kurdukları ilişki bakımından irdelenmesi,örneklerin değerlendirilmesi, mimari fikirler üzerine tartışma ve genel tasarım kararlarının belirlenmesi, Çevre Analiz paftası ve konsept (bağlam) açısından projenin sunumu
	24.07.2025	
3. HAFTA	28.07.2025	Sentez: Projeye çıktı olacağı düşünülen noktaların pafta haline getirilmesi. Fikir eskizleri ve kütle maketi çalışmaları, form, geometri, doluluk-boşluk kararları, taslak planların fonksiyonlar ve aralarındaki ilişkilere göre oluşturulması, leke çalışmaları ve fonksiyon şemaları
	31.07.2025	
4. HAFTA	04.08.2025	<u>ESKİZ SINAVI:</u> Proje konseptine uygun bir ek işlev önerisinin her bir öğrenci tarafından kendi projesine entegre edilerek plan ve kesit olarak hazırlanması, yapılan eskizlerin değerlendirilmesi , tasarım önerisinin maket ve çizimler üzerinden geliştirilmesi, ölçekli planların hazırlanması
	07.08.2025	
5. HAFTA	11.08.2025	Tasarımın geliştirilmesi, ölçekli vaziyet planı, kat planı/planları, kesit cephe çizimleri üzerinden tartışılması, 1/100, 1/50
	14.08.2025	
6. HAFTA	18.08.2025	Tasarımın geliştirilmesi, malzeme, renk, doku vs. kararların yerleşim maketi ile netleştirilmesi 1/100, 1/50
	21.08.2025	
7. HAFTA	25.08.2025	Proje üzerinde teslim yönelik çalışmalar
	28.08.2025	
8. HAFTA	-	TESLİM- FINAL JÜRİSİ

ts-II iskele yapısı tasarımı

2024-2025 yazokulu

7. OKUMALAR VE ÖRNEK İNCELEMELERİ

- Köksal, A., (2011.) Bir İmge Olarak İstanbul Silueti. Erişim: <https://www.arkitera.com/gorus/bir-imge-olarak-istanbulun-silueti/>
- İskelerin Tarihçesi ve Sefer Tarifeleri İçin; Şehir Hatları. Erişim: <https://www.sehirhatlari.istanbul/tr>
- Acımert, M. T. Ve Soygeniş, M. (2017). Kabataş İskelesi Üzerine Parametrik Bir Model Önerisi. Erişim: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aarch/issue/42330/509316>
- Boğaz İskeleri Vapura Hasret. Erişim <https://core.ac.uk/download/pdf/38305833.pdf>
- Alsan, Ş. (2018). Haliç Kültürünün Eğlence ve Mesire Kimliğinden, Sanayi Devrimi Kimliğine Dönüşüm Süreci Üzerine Bir Araştırma. Erişim: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/595143>